

Energisystem
Catherine Lillo
08-677 26 81, 0709-88 51 21
catherine.lillo@energiforetagen.se

Miljö- och energidepartementet
Dnr M2016/03035/Ee
m.registrator@regeringskansliet.se
m.remiss-energi@regeringskansliet.se

Energiföretagen Sveriges synpunkter på Energimarknadsinspektionens rapport om förutsättningar för ökad efterfrågefleksibilitet i det svenska elsystemet

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Energiföretagen Sverige ("EnergiFöretagen") vill framföra följande synpunkter gällande Energimarknadsinspektionens ("Ei") rapport.

Inledning

En mer flexibel användning av el, så kallad efterfrågefleksibilitet, ses som ett viktigt verktyg i ett framtida elsystem med allt mer icke planerbar och svårstyrd elproduktion. EnergiFöretagen instämmer i att mer flexibla kundlösningar är en del av framtidens elsystem och är positiv till att det på frivillig väg skapas möjligheter hos kunderna för att utnyttja efterfrågefleksibilitet på ett enkelt och säkert sätt. Vidare instämmer föreningen i vikten av korrekta förutsättningar för efterfrågefleksibilitet. Detta är centralt för en effektiv prisbildning och resursallokering på alla konkurrensutsatta marknader.

Dock anser EnergiFöretagen att potentialen för efterfrågefleksibilitet är oklar vad gäller såväl tillgänglighet som uthållighet. Studier gjorda av ett forskarteam vid Umeå Universitet¹, visar att viljan hos kunderna att vara aktiva är begränsad och att möjligheten att flytta elanvändning är avgränsad till kortare perioder. Det innebär att flexibilitet, åtminstone i dagsläget, svårigen kan ersätta eller kompensera för större volymer av icke planerbar elproduktion där man kan tala om betydligt längre perioder av mycket, alternativt lite, elproduktion i systemet.

Dessutom är det väsentligt att se till helheten avseende nyttorna av efterfrågefleksibilitet. Dessa kan skilja sig åt om vi talar systemnivå eller lokal nivå. Prissignalerna gentemot kunderna för att uppnå dessa olika nyttor kan ibland motverka varandra. Förändringar i elmarknadens regelverk ska syfta till att ge samhällsekonomisk nytta, vilket kan uttryckas så att hela kundkollektivet får nytta av förändringen.

---

¹ Brännlund et al "En elmarknad i förändring – är kundernas flexibilitet till salu eller ens verklighet?" (2014); "An electricity market in transition – demand flexibility and preference heterogeneity" (2015); Vesterberg "Power to the people: electricity demand and household behavior" (2017)

Huvudsakliga synpunkter

- Energiföretagens bedömning är att Ei:s uppskattade potential för hushållens efterfrågeflexibilitet är överskattad och att valda grundantaganden i Ei:s scenarierna inte beaktar tänkbara mekanismer och mönster, vilket riskerar att leda till felaktiga slutsatser och ställningstaganden om framtida behov av flexibilitet.
- Energiföretagens inställning är att kundperspektivet är centralt för att åstadkomma efterfrågeflexibilitet i det framtida energisystemet. Föreningen delar Ei:s inställning om att efterfrågeflexibilitet ska bygga på frivillighet från kund. Frivillighet kombinerat med enkla, automatiserade och marknadsbaserade lösningar tror vi är en framgångsfaktor för ökad efterfrågeflexibilitet.
- Energiföretagen stöder Ei:s uppfattning om att det är viktigt att informera om vad olika kundkategorier kan göra för att anpassa sin elanvändning efter systemets behov och vilken elanvändning som kan flyttas utan att kunden märker det. För hushållskunder bör fokus framför allt ligga på att aktörer hittar tekniska lösningar så att kunden kan agera energieffektivt utan att behöva lägga någon egentlig tid på det och utan förlorad komfort.
- Energiföretagen anser att Ei:s rapport inte belyser komplexiteten i olika aktörers roller för att uppnå efterfrågeflexibilitet. Olika aktörers behov kan i vissa fall motverka varandra vilket riskerar att förvilla kunderna, dvs vems behov ska väga tyngst för att nyttja kundens aktiva beteende?
- Energiföretagen anser det viktigt att inte i regleringen låsa vilken tariffkonstruktion som är lämpligast. Dock ska tariffer vara kostnadsriktiga och då kan det finnas ett element som beror på kundens effektbehov.
- Energiföretagen understryker vikten av att upprätta marknadsorienterade ramverk vilka bygger på transparens och lika villkor för alla aktörer och som inte utgör hinder för utvecklingen av innovativa tjänster. På en konkurrensutsatt marknad sker produktutveckling naturligt baserat på kundernas behov.

Synpunkter om förutsättningar för efterfrågeflexibilitet

Energiföretagens uppfattning är att efterfrågeflexibiliteten sannolikt kommer att utgöras av smarta apparater hos elkunderna – utvecklingen av det som brukar kallas "Internet of things". Trots det kvarstår frågan om hur mycket efterfrågeflexibilitet vi kan förvänta oss att hushållskunderna kan bidra med och kanske inte minst, hur det påverkar kunden för egen del.

Potentialen för efterfrågeflexibilitet

Energiföretagens bedömning är att potentialen för efterfrågeflexibilitet för hushåll är överskattad i Ei:s rapport. Ei menar att är hushållens tekniska potential vintertid är 5 500 MW. Detta skulle i så fall utgöra ca 20% av elanvändningen. Projektet EVOLVEDSO rapporterar som mest 10% för Irland och ca 8% för Italien. I en omfattande undersökning av potentialen inom EU2, finner man att den svenska potentialen ligger närmare 5%. Enligt en studie inom NEPP-projektet³, varierar förbrukningen mellan 18 500 MW och 25 000 MW en kall vinterdag och med en fullständig efterfrågeflexibilitet inom dygnet går det inte att minska effekttoppen med mer än 2 500 MW, dvs ca 10%, då hushållens

² Gils, Hans Christian. "Assessment of the theoretical demand response potential in Europe." Energy 67 (2014): 1-18.

³ Bo Rydén, Profu, North European Power Perspectives seminarium 18 nov 2016

potential endast kan utnyttjas en kort tid (1–3 timmar). Dock skulle potentialen eventuellt kunna bli något större med veckolager som laddas under helgen. Även om sifferexerciserna skiljer metodologiskt är det intressant att den föreliggande studien avviker så markant från annan forskning och andra studier.

På en konkurrensutsatt marknad är det priset som utgör den främsta drivkraften för kunderna att bidra med flexibilitet. Studier vid Umeå Universitet, indikerar dock att den ekonomiska vinsten för kunden att vara tidsflexibel i sin elanvändning inte är tillräckligt stor i förhållande till omaknet. Hushåll med hög elanvändning verkar föredra ”oflexibla” fasta elavtal med mindre riskexponering, därutöver har vi ett klimat som innebär ett stort behov av ljus och värme. Prisskillnaderna måste vara avsevärda för att kunderna ska ge avkall på sin bekvämlighet. Så som prognoserna ser ut i Ei:s egna rapporter⁴ verkar inte dessa prisskillnader uppstå mer än ett fåtal timmar om året. Även branschens samlade kunskap ger vid handen att hushållens, i synnerhet lägenhetskunders, anpassningsbarhet och vilja att vara flexibel är begränsad.

Energiföretagen anser att det borde vara mest fördelaktigt för den elintensiva industrin att realisera sin flexibilitet. Det skulle innebära att potentialen är störst hos elintensiv industri. Det finns dock redan idag elintensiva aktörer som använder sin efterfrågefleksibilitet på marknaden men det framgår inte av Ei:s rapport hur stor andel av den angivna potentialen på 1700 MW som redan används. Därmed anser vi att ytterligare analys krävs för att påvisa den verkliga potentialen för tillkommande flexibilitet.

Behovet av efterfrågefleksibilitet

Ei:s grundantaganden för behovet av efterfrågefleksibilitet bygger till stor del på fyra framtidsscenarier. Scenarierna utgår från samma totala elförbrukning (142 TWh), men skiljer sig åt i fråga om mängd kärnkraft, vindkraft, solkraft och lager hos kund.

Energiföretagen anser att analysen blir bristfällig vid användning av samma elförbrukning – när det i framtiden de facto kommer att se annorlunda ut till följd av bl.a. elbilsaddning, uppkopplade förbrukningsapparater, energilager och kunders egenproduktion. Till detta kan läggas att tillämpade scenariers fördelning av framtida produktionsresurser inte är förankrade i Energikommissionen framlagda betänkande (SOU 2017:2). Vid beaktande av betänkandet återstår i realiteten endast referensscenariot som realistiskt för 2030.

Sammantaget riskerar Ei:s valda grundantaganden att förvanska slutsatserna i bedömningen av framtida behov av efterfrågefleksibilitet.

Synpunkter på föreslagna åtgärder inom kundområdet

Energiföretagens inställning är att kundperspektivet är centralt för att åstadkomma efterfrågefleksibilitet i det framtida energisystemet. Med detta sagt delar Energiföretagen Ei:s inställning om att efterfrågefleksibilitet ska bygga på frivillighet från kund. Frivillighet kombinerat med enkla, automatiserade och marknadsbaserade lösningar tror vi är en framgångsfaktor för ökad efterfrågefleksibilitet.

Tillgång till timvärden för kunden eller tredje part

Energiföretagen anser att Ei:s rapport saknar en fullständig kundanalys som anger kundens sammantagna roll och egen nytta i helheten, vilka kunder som kan bidra på ett samhällsekonomiskt sätt till efterfrågefleksibilitet och om det finns kundsegment som förlorar och drabbas av ökade kostnader för omställningen. I det sammanhanget är det viktigt att beakta kostnaderna relativt nyttorna för införande av timvis mätning för alla

---

⁴ ”Ökad andel variabel elproduktion” Ei R2016:14 resp. Ei 2016:15

kunder vilket föreslås av Ei. Det kan antas att såväl intresset som bidraget från landets drygt 2 miljoner lägenhetskunder är ytterst begränsat, och sannolikt torde merkostnaden för att öka flexibiliteten hos dessa överstiga den förväntade samhällsnyttan. Det är viktigt att beakta att timavräkning för alla kunder medför ökade kostnader för elnätsföretagen. Dock är den totala kostnaden beroende av tidplanen för införandet av förändringen. Föreningen anser därmed att timvis mätning för samtliga kunder bör införas i takt med att befintlig mätarutrustning byts ut med mätarutrustning som uppfyller de nya funktionskraven som ställts upp av Ei.

Vid införandet av en central tjänstehubb kommer timvis mätdata att finnas tillgänglig för de aktörer som har kundens medgivande att inhämta sådan information. Det är dock oklart hur snabbt denna data blir tillgänglig för olika parter. Energiföretagen ser en klar fördel i att införa ett öppet gränssnitt i smarta mätsystem som möjliggör åtkomst till mätdata i realtid för kund och eventuellt tredje part, denna funktion bör införas i takt med att befintlig mätarutrustning byts ut.

Ökad information till kund

Det är viktigt att informera om vad olika kundkategorier kan göra för att anpassa sin elanvändning efter systemets behov och vilken elanvändning som kan flyttas utan att kunden märker det. För hushållskunder bör fokus framför allt ligga på att hitta tekniska lösningar så att de kan agera energieffektivt utan att behöva lägga någon egentlig tid på det och utan förlorad komfort.

Ei: rapport innehåller många goda förslag avseende olika kommunikativa åtgärder för att göra kunderna mer medvetna och informerade. Energiföretagen anser att det huvudsakliga ansvaret för oberoende och kunskapshöjande information om vad som menas med efterfrågefleksibilitet, på vilket sätt det kan utgöra en samhällsnytta och hur kunderna kan bidra, ska ligga på myndigheterna. Därmed stöder vi Ei:s förslag om informationskampanjer och webbaserad energiportal.

Dessutom instämmer vi i förslaget om att komplettera Elpriskollen med information om nättariffer, speciellt med tanke på den framtida elhandlarcentriska marknadsmodellen. Dock är det viktigt att för kunden, i samband med denna information, även beskriva och tydliggöra att nätinfrastruktur kostar olika beroende på t.ex. geografi, miljö och kundtäthet. Vidare för att inte skapa dubbelarbete och onödiga administrationskostnader för elnätsföretagen bör inrapportering av nättariffer göras så enkel och smidig som möjligt. Eventuellt bör det ske via tjänstehubben (dvs när denna planeras vara på plats 2020). Detta arbete bör också följa intentionerna i det av EU-kommissionens släppta vinterpaket då detta i viss utsträckning kommer att behandla en harmonisering av europeiska nättariffstrukturer.

En aspekt i sammanhanget är att kunden behöver förstå vad som ingår i nättariffen och på vilket sätt den är uppbyggd. Därmed bör tarifferna inte vara alltför komplexa för kunderna att förstå. Det måste även finnas klara regler för hur elhandelsföretaget förmedlar denna information till kund, då det är dessa som i huvudsak interagerar med kunderna i den framtida elhandlarcentriska marknadsmodellen. Frågan är annars vilket incitament elhandelsföretaget har att förmå kund att välja "rätt" nättariffer.

Avseende Ei:s förslag att utöka informationen på fakturan anser Energiföretagen att det vore helt fel att kräva ännu mer information (utöver den information som redan krävs) på elhandelsföretagens faktura. Allt för stort informationsbrus på fakturan tenderar bara att göra denna mer otydlig och komplicerad för kund. Dessutom är det fler och fler kunder som väljer e-faktura och inte är intresserad av mer information än den totala kostnaden. Med tanke på dagens teknik och hur kunder idag väljer att inhämta information borde

det finnas bättre kanaler t.ex. via hänvisning på elhandelsföretagens hemsidor till framtida energiportal, appar mm.

Synpunkter på föreslagna åtgärder inom elmarknadsområdet

Energiföretagen understryker vikten av att upprätta marknadsorienterade ramverk vilka bygger på transparens och lika villkor för alla aktörer och som inte utgör hinder för utvecklingen av innovativa tjänster. På en konkurrensutsatt marknad sker produktutveckling naturligt baserat på kundernas behov.

Spot- och intradag marknaden

Ei föreslår timmätning och dygnsvis timavräkning för samtliga kunder. Energiföretagen menar att dagens modell är en funktion av historien och där det inte bedömts som ekonomiskt rimligt att ställa krav på timvis mätning av alla kunder. Dels då kostnaderna för hanteringen av timvärden är höga, dels då kundernas efterfrågan av timvis mätning och debitering varit låg. Teknikutvecklingen går dock framåt och den totala kostnaden blir beroende av tidplanen för införandet av förändringen. Föreningen anser därmed att timvis mätning såväl som dygnsvis timavräkning för samtliga kunder bör införas i takt med att befintlig mätarutrustning byts ut med mätarutrustning som uppfyller de nya funktionskraven som ställts upp av Ei.

Energiföretagen menar att det är viktigt att inte reglera fram nya produkter på elbörserna. På en konkurrensutsatt marknad sker en endogen produktutveckling baserat på aktörernas behov. Om produkter tvingas fram finns en uppenbar risk för en resursåtgång utan att produkterna kommer att användas. Ett exempel på detta är införandet av peak produkter på den finansiella marknaden år 2007, som en följd av ett regeringsuppdrag rörande en separation i en hög- respektive låglast marknad för el. Eftersom det inte funnits någon efterfrågan från elmarknadens aktörer har handeln i dessa produkter i praktiken varit obefintlig.

Handeln med el innebär köp- eller säljbud av el inom ett specifikt elområde utan någon specificering av kraftslag eller anläggning, varför det är svårt att se vad som saknas med dagens produkter, även om dessa naturligtvis kan komma att utvecklas eller kompletteras.

Det ska också framhållas att en del av den flexibilitet på efterfrågesidan som finns i dag inte alltid är synlig i marknaden då de kanaliseras genom säljbud snarare än som köpbud.

Dagens marknadsmodell bygger på att det i varje uttagpunkt finns en balansansvarig aktör med ett ekonomiskt ansvar att mata in lika mycket kraft som dess kunder tar ut från nätet. Därmed finns också redan i dag ett incitament för ökad efterfrågefleksibilitet på affärsmässiga grunder för såväl elmarknadens företag som för slutkunderna. I takt med att behovet av nya handelsprodukter på marknaden växer fram kommer detta att kanaliseras till handelsplatserna.

Uppdrag till Svenska kraftnät avseende balansmarknaden

För en effektiv marknad bör principiellt förutsättningarna vara lika för alla aktörer oavsett om det avser produktion eller förbrukning. Energiföretagen Sverige ser det som självklart att Svenska kraftnät (Svk) löpande undersöker möjligheterna att underlätta för flexibla bud på reglermarknaden för såväl produktion som förbrukning. Det måste dock framhållas att en förutsättning för marknadsaktörernas flexibilitet är att de har tillgång till aktuell information och således behövs en snabb återkoppling till aktörerna från reglermarknaden avseende priser, volymer och riktning, varför Svk bör uppmanas att tillgängliggöra denna information närmare realtid, dvs. betydligt snabbare än i dag.

Med tanke på att många av EU:s medlemsstater fallerat i att skapa en marknad med fri prisbildning, finns idag en omfattande diskussion om hur tredje part skall kunna inträda på marknaden och bidra med åtgärder för till exempel laststyrning. Typiskt för denna diskussion är den modell som tillämpas i Frankrike där tredje part verkar hos kund och flyttar last, men som inte har något ansvar för den påverkan de därmed har på elhandlarnas balanser. Energiföretagen vill poängtera att fokus borde ligga på denna rolls funktion snarare än rollen i sig själv. Detta med tanke på att funktionen idag redan kan utföras på den nordiska marknaden av såväl balansansvariga som elhandelsföretag och en tredje part. Föreningen vill kraftfullt stödja slutsatserna i nordiska energiregulatorernas rapport om aggregatorrollen⁵ och förespråkar en samlad nordisk samverkan mot tvingande regler som kan hota den nordiska modellen med fri prisbildning och tydliga ansvar för balanspåverkande åtgärder.

Synpunkter på föreslagna åtgärder inom elnätsområdet

Energiföretagen menar att det finns en risk för att olika aktörers roller för att uppnå efterfrågefleksibilitet inte alltid går hand i hand. Dessutom är det oklart på vilket sätt informationen mot kund kommer att ske i den framtida elhandlarcentriska marknadsmodellen. Detta bör tydliggöras för att möjliggöra efterfrågefleksibilitet på bästa sätt.

Elnätsföretagets drivkrafter för efterfrågefleksibilitet

Ei anger att elnätsföretagen kan uppnå en hel del nyttor av att få in mer efterfrågefleksibilitet i näten bl.a. genom minskade nätförluster, sänkta kostnader för överliggande och angränsande nät, minskade risker för avbrott samt för att skjuta upp investeringar i nätet. Energiföretagen medger att nyttorna är många men det finns även en del kostnader och problem som rapporten inte behandlar.

För att få aktiva kunder är det nödvändigt med automatiserade funktioner hos kundernas apparater och utrustning vilka agerar på prissignaler och/eller andra insignaler. Någon form av styrning av kundernas last, alternativt inbyggda algoritmer i apparaterna, måste troligen införas för att möjliggöra efterfrågefleksibilitet. Styrning är inte ett funktionskrav som Ei tagit upp, men som finns med på EU:s lista på funktionskrav på elmätare. Även information om priser eller andra indikationer via kundgränssnittet kan bli ett krav för att kunna möta kraven på efterfrågefleksibilitet. Detta lär öka kostnaderna för mätning/styrning. Dessutom ska enligt förslaget alla mätpunkter ha dygnsvis timavräkning vilket väsentligt ökar kostnaderna för insamling, avräkning och rapportering samt administration och drift. Energiföretagens bedömning är att Ei:s uppskattning för dess kostnad är i underkant och att kostnaden i realiteten är högre.

Det kommer att krävas en tydlig, logisk och lättförståelig rollfördelning mot kund så att inte olika aktörers (lokalt nät, elhandelsföretag, aggregatorer, systemansvariga) prissättning motverkar varandra och förvillar kunden, dvs för vem ska kunden vara aktiv? Eller vems behov väger tyngst för att nyttja kundens aktiva beteende? Det kan t.o.m. bli så att prissignalerna gentemot kund för att uppnå nyttor ibland motverkar varandra, exempelvis då det är mycket vindproduktion vilket ger låga spotpriser på systemnivå men samtidigt leder till lokal överbelastning just där vindproduktionen är belägen. Det kan även finnas en konflikt mellan kunders intresse att utnyttja god kapacitet i elproduktion och låga elpriser samt andra kunders behov av att lokalt kunna öka eller ansluta ny effekt. T.ex. kan det uppstå situationer där kunder agerar på elprissignaler på ett sådant sätt att det skapar lokal kapacitetsbrist och därmed försämrar möjligheten att ansluta nya

---

⁵ NordREG "Discussion of different arrangements for aggregation of demand response in the Nordic market" feb 2016

kunder, eller drifta befintliga kunder, lokalt. Denna situation skapar nyttor på systemnivå men försvårar situationen på lokal nivå.

Vidare ser vi en risk i att Ei:s förslag missgynnar och blir kostsamt för de kunder som idag har en hög elanvändning men inte har resurser eller möjlighet att anpassa sin anläggning för efterfrågefleksibilitet, t.ex. hus med direktverkande elvärmesystem och begränsad isolering som har svårt att flytta sin last mer än någon enstaka timma. De får även en utmaning med den återvändande lasten för att kompensera för sänkning i temperatur. I dessa fall krävs en djupare analys av kostnaden som krävs för att dessa hushåll ska kunna bli en del av efterfrågefleksibiliteten, vilket troligen blir mycket högre än endas styrutrustning för enskild elpanna eller motsvarande.

Sammantaget anser Energiföretagen att summan av nyttorna överskattas i rapporten. Många av näten är idag robusta och välsköta med få avbrott, låga nätförluster och dimensionering som klarar en stor ökning av last. På sikt ser vi att efterfrågefleksibilitet kan bidra till en effektiv utbyggnad av elnäten.

Tariffutformning

Energiföretagen anser det viktigt att inte i regleringen låsa vilken tariffkonstruktion som är lämpligast. Alla lokalnät kan inte behandlas efter samma modell, dvs det måste finnas öppningar för att differentiera både tariffsättningsmodeller och nätregleringskrav beroende på de lokala förutsättningarna, såsom kund/produktionsmix, lager och nättopologi.

Med det sagt anser föreningen att tariffer ska vara kostnadsriktiga och i det ingår att det kan finnas ett tariffelement som beror på kundens effektbehov. Energiföretagen har tagit fram en rapport⁶ med förslag på framtida tariffer som utgår i att tarifferna behöver utformas så att alla kundgrupper även i framtiden bär sina kostnader för elnätet och relaterad verksamhet, utan att gynna eller missgynna någon kundgrupp. I denna rapport förslås en övergång från säkringstariff till effektagift med tre komponenter – fast, kapacitet (effekt) och överföring (energi). En sådan tariff uppfyller ellagens krav på effektivt utnyttjande av elnäten samt effektiv elproduktion och elanvändning. Denna tariff speglar kostnaderna i nätet och stimulerar efterfrågefleksibilitet. Vidare skulle tariffstrukturen med effekttariffer underlätta för kunderna vilka då alltid skulle ha rätt tariff och elhandelsföretagen skulle inte ha utmaningen att välja tariffer i en elhandlarcentrisk marknadsmodell. Det är dock viktigt med en smidig övergång och att effekterna vid övergången särskilt beaktas för att åstadkomma bästa samhällsekonomiska nytta.

Ei anger i rapporten att tidsbaserade nättariffer kan stimulera efterfrågefleksibilitet. Energiföretagen kan se fördelar med en tidsdifferentierad överföringsavgift för att skapa incitament för efterfrågefleksibilitet. Men vi ser även risker med tidsdifferentierad prissättning såsom ökad komplexitet för kunden, större risk för motstridiga prissignaler (system vs lokal nivå) och stora effektsprång mellan höglast- och låglasttid. Det kan finnas undantag för detta men då finns redan idag möjligheten för de nätföretag som så önskar att erbjuda tidsdifferentierad prissättning. Vi anser inte att detta upplägg ska tvingas fram av regelverket.

I de fall Ei avser bestämma hur framtidens tariffer ska utformas finns risk för att branschens egna utveckling och initiativ hämmas till nackdel för kunden.

---

⁶ Energiföretagen Sveriges rapport "En mer marknadsanpassad tariffutformning (16 – 63 A huvudsäkring)", April 2016

Energiföretagen stöder Ei:s förslag om att tillåta elnätsföretagen att använda särskilda tariffer i delar av sina områden eller under viss tid prova nya tariffkonstruktioner för en begränsad del av kundkollektivet. Detta förslag möjliggör utvecklingen av nya tariffmodeller.

Direkt laststyrning

Energiföretagen anser att det mer ingående bör utredas vem – marknadsaktören (elhandlare/aggregator), den lokala nätägaren, regionnätsägaren, eller TSO – som ska kunna styra och vid vilka tillfällen.

Dessutom bör beräkningen av nätnytta ses över för att tillse att den är ändamålsenlig.

Synpunkter på föreslagna åtgärder inom skatter och stödsystem

Energiföretagen anser att en grundläggande framgångsfaktor för efterfrågefleksibilitet är att det främst är elpriset som har genomslag på fakturan. I annat fall saknas det ekonomiska incitamentet för kunder att vara flexibla i sin elanvändning.

Skatter

En förutsättning för att efterfrågefleksibilitet ska vara möjligt är att det i huvudsak är elpriset som slår igenom på kundens faktura och inte skatter och andra påslag som inte beror på elprisets svängningar.

Energiföretagen ser att det på sikt är nödvändigt att se över energisektorns andel av skattebasen, dels utifrån att en hög beskattning skapar oönskade effekter, dels utifrån att fiskala skatter tenderar att bli styrande i ett läge med mycket låga elpriser på grossistmarknaden. Oönskade effekter kan vara att relativpriserna mellan olika energibärare är till elens nackdel, vilket också är en nackdel ur klimatsynpunkt. Andra oönskade effekter kan vara att prisvariationer på grossistmarknaden får dåligt genomslag på slutkundspriset. Det är inte hållbart att i längden beskatta elanvändning och elproduktion i den utsträckning som görs idag. Nya skattebaser måste etableras.

Stödsystem

Energiföretagen avstyrker alla förslag som bygger på att subventionera in efterfrågefleksibilitet i samhället. Vi förespråkar att incitamenten och marknadskrafterna styr mot det önskade målet för att undvika att snedvrیدا konkurrensen och skapa artificiella lösningar som inte håller i längden.

Övriga synpunkter

- En av drivkrafterna för efterfrågereduktion sägs vara den ökande prisvolatiliteten. Här uppstår ett institutionellt problem då intresset för laststyrning bör ligga hos elhandelsföretaget. Denna exponering finns dock redan idag och det hade därför varit intressant om Ei:s rapport i större utsträckning diskuterat vilka eventuella hinder som förekommer för att elhandelsföretagen redan idag skulle kunna realisera vinster med styrning hos kund. Ett av skälen tycks dock vara att volatiliteten måste vara avsevärt högre än dagens för att vinster av laststyrning ska kunna realiseras. Dock kan antagandet om ökad volatilitet diskuteras utifrån ett systemsäkerhetsperspektiv. Länder med en stor andel förnybar kraft tycks ur systemsäkerhetssynpunkt vara tvungna att hålla en relativ stor överkapacitet⁷. Därmed anser Energiföretagen att det därför borde finnas en bättre beskrivning av

---

⁷ Viljainen, Satu, Mats Nilsson, and Kalevi Kyläheiko. "A farewell to alms? Competitiveness and European electricity markets." *International Journal of Technology Intelligence and Planning* 10.3–4 (2015): 336-353.

vilken marknadsdynamik man anser skulle leda till den ökade volatiliteten.

Exempelvis skulle en studie som undersöker volatiliteten i prisbildningen i områden med en avsevärd andel förnybart (t.ex. Danmark, Italien, Spanien etc.) kunna öka vår förståelse för om laststyrning är den mest lönsamma åtgärden samhällsekonomiskt.

- Energiföretagen hade hoppats på mer förankring och samarbete med branschen i framtagandet av denna rapport. På så vis hade elmarknadens aktörer kunnat bidra med sin kompetens och kunskap om respektive aktörs funktion och behov samt erfarenhet av kunders beteende. Seminarier fungerar bra för att delge information till en större mängd deltagare men Energiföretagen upplever det som otillräckligt för att få djupgående information från deltagarna. Därmed upplever vi att rapporten har missat vissa viktiga parametrar som skulle ha kunnat resultera i andra slutsatser och förslag på åtgärder.

Pernilla Winnhed
VD, Energiföretagen